

บทบรรณาธิการ

คำatham ผู้ได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือวัสดุของการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ยื่นคำร้องขอเป็นคดีไม่มีข้อพิพาท ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าตนได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าว หากมีผู้ยื่นคำคัดค้านเข้ามาศาลจะต้องดำเนินการไต่สวนและมีคำสั่งตามคำร้องขอหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยการวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาภัยการที่ ๑๗๔๐/๒๕๕๗ การเสนอคดีต่อศาลกระทำได้ ๒ วิธี วิธีแรก หากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลได้ตามกฎหมายแพ่ง ก็เสนอเป็นคดีมีข้อพิพาทด้วยทำเป็นคำฟ้องยื่นต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ส่วนวิธีที่สอง หากบุคคลได้จะต้องใช้สิทธิทางศาล ก็เสนอเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทด้วยทำเป็นคำร้องขอยื่นต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๙๙ (๑) ส่วนกรณีใดบ้างที่บุคคลจะต้องใช้สิทธิทางศาลก็ต้องพิจารณาจากกฎหมายสารบัญญัติ กล่าวคือจะต้องมีกฎหมายบัญญัติรับรองให้ใช้สิทธิทางศาลโดยยื่นคำร้องขอในกรณีนั้น ๆ ได้ กรณีของผู้ร้องที่ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้มาซึ่งสิทธิครอบครองที่ดินนั้นไม่มีกฎหมายรับรองว่าการขอให้ศาลมีคำสั่งดังกล่าวสามารถทำเป็นคำร้องขออย่างคดีไม่มีข้อพิพาทได้ ดังนั้นผู้ร้องจะเริ่มคดีโดยทำเป็นคำร้องขอยื่นต่อศาลเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๙๙ (๑) หาได้ไม่ ผู้ร้องจึงไม่อาจขอให้ศาลดำเนินการไต่สวนและมีคำสั่งตามคำร้องขอได้ แม้ว่าบริษัทบริหารสินทรัพย์ เม็กซ์ จำกัด จะยื่นคำคัดค้านเข้ามาก็ตาม กรณีก็ไม่อาจดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างคดีไม่มีข้อพิพาทได้

คำatham ผู้ซึ่งมีอำนาจค่าห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ขายควบถ้วนตามสัญญาแล้ว ผู้ขายจึงมอบหนังสือมอบอำนาจการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทและหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ซื้อเพื่อดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด พร้อมทั้งส่งมอบการครอบครองห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ซื้อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ผู้ซื้อยังไม่ได้จดทะเบียนสิทธิเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพิพาทเป็นของผู้ซื้อ ดังนี้ ผู้ซื้อจะมีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการยึดห้องพิพาทที่โจทก์นำยึดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกាដี ๑๕๗๔/๒๕๕๗ ผู้ร้องได้ชำระค่าห้องชุดพิพาทครบถ้วนรวมทั้งมีการเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ห้องชุดพิพาทที่ซื้อแล้ว คงเหลือแต่การจดทะเบียนสิทธิเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพิพาทให้แก่ผู้ร้อง ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๐ ซึ่งการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระหั้นถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเงื่อนไขทรัพย์นั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๗ โจทก์จึงไม่มีสิทธินำยึดห้องชุดพิพาทเพื่อบังคับคดีอันเป็นการกระทบกระหั้นถึงสิทธิของผู้ร้อง ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้เพิกถอนการยึดห้องชุดพิพาทที่โจทก์นำยึดได้

การร้องให้เพิกถอนการยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒๙๗ มิใช่เป็นการร้องขัดทรัพย์ตามมาตรา ๒๙๘ การที่ศาลชั้นต้นเรียกค่าชี้ศาลาจากผู้ร้องในศาลชั้นต้นและในชั้นฎีกากับเรียกค่าชี้ศาลาจากโจทก์ในชั้นอุทธรณ์อย่างคดีมีทุนทรัพย์เป็นการไม่ถูกต้อง

คำตาม คำร้องขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนวนคงโดยตามคำร้องขอไม่ปรากฏว่าผู้ร้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สินอื่นของผู้จำนำของ (จำเลย) ผู้ร้องมีสิทธิขอเคลื่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญอีกฐานะหนึ่งหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกាដี ๑๖๔/๒๕๕๗ ผู้ร้องเป็นเจ้าหนี้ผู้รับจำนำong และเป็นเจ้าหนี้จำเลยที่ ๔ ตามคำพิพากษาอื่นของศาลชั้นต้น ย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในอันที่จะขอให้บังคับเงื่อนไขทรัพย์สินจำนวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๗, ๒๙๘ และขอเคลื่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๐ ได้ด้วย แต่ตามคำร้องขอรับชำระหนี้จากเงินขายทอดตลาดที่ดินเป็นเรื่องที่ผู้ร้องขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนวน และไม่อาจถือว่าเป็นการที่ผู้ร้องขอเคลื่ยทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญอีกฐานะหนึ่งมาพร้อมกันด้วยได้ เพราะการใช้สิทธิในการขอรับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิจำนวน และการขอเคลื่ยทรัพย์มิเงื่อนไขและองค์ประกอบตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แตกต่างกันโดยเฉพาะเงื่อนไขของการขอเคลื่ยทรัพย์ที่ผู้ยื่นคำขอต้องไม่สามารถเอาชำระได้จากทรัพย์สิน

อื่น ๆ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ก็ไม่ปรากฏตามคำร้องของผู้ร้องว่าผู้ร้องไม่สามารถเอาชาระได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ ของจำเลยที่ ๔ ทั้งตามคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นการอนุญาตให้ผู้ร้องรับชำระหนี้จำนวนก่อนเจ้าหนี้อื่นโดยอาศัยอำนาจแห่งบุริมสิทธิ์จำนวน มิได้มีถ้อยคำใดที่อนุญาตให้ผู้ร้องเข้าเคลียทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญ ผู้ร้องจึงไม่มีสิทธิ์เข้าเคลียทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้สามัญ การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีทำบัญชีแสดงรายการรับ-จ่ายเงินให้ผู้ร้องได้รับชำระหนี้ตามสัญญาจำนวน ดอกเบี้ยและค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับจำนวนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๑๕ จึงชอบแล้ว

คำตาม ผู้ร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งรับ ไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องศาลยกคำร้องโดยถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาศาลหรือผู้ร้องไม่มีพยานมาสืบ ผู้ร้องจะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยการนิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาภัยการที่ ๓๗๗๖/๒๕๕๑ ผู้ร้องไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนคำร้องขอคืนของกลางต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๘๑ ศาลชั้นต้นชอบที่จะยกฟ้อง และผู้ร้องมีสิทธิ์ที่จะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าผู้ร้องทราบนัดแล้วไม่มาศาลถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาศาลและให้ยกคำร้องจึงเป็นการไม่ชอบ แม้ศาลชั้นต้นจะยกคำร้องของผู้ร้องโดยถือว่าผู้ร้องไม่มีพยานมาสืบ ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิ์ของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าว

คำตาม โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกฟ้องโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง และศาลอุทธรณ์พิพากษายื่น โจทก์มีสิทธิ์ภัยการต่อมาหรือไม่

การทำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานที่ศูนย์นัดความตามคำสั่งศาลโดยไม่ได้กำหนดนัดต่อศาลเองเป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาภัยการนิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาภัยการที่ ๙๙๘๐/๒๕๕๑ คดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายื่น ดังนี้จึงไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์แต่ประการใด จะนำบทบัญญัติตามมาตรา ๒๒๐ แห่ง ป.ว.อ. มาบังคับแก่กรณีเช่นนี้หาได้ไม่

การที่เจ้าหน้าที่ศาลประจำศูนย์นัดความบันทึกวันนัดสืบพยานโจทก์ตามที่โจทก์
และนายจำเลยตกลงกัน แม้โจทก์ไม่มีหมายความอยู่ให้คำปรึกษาในขณะตกลง
กำหนดวันนัดก็ตาม แต่โจทก์เป็นผู้กำหนดวันนัดด้วยตนเอง โจทก์ควรจดบันทึกวันเวลา
นัดไว้เพื่อมิให้หลงลืม แต่ทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าโจทก์จดบันทึกเวลานัดแต่อย่างใด
เชื่อว่าโจทก์จดจำวันนัดสืบพยานโจทก์คลาดเคลื่อน ซึ่งเป็นความผิดพลาดที่เกิดจากความ
ไม่รอบคอบและเป็นความประมาทเลินเล่อของโจทก์เอง จึงไม่มีเหตุสมควรที่จะยกคดีของ
โจทก์ขึ้นพิจารณาใหม่

ป.ว.พ. มาตรา ๑ (๗) ประกอบ ป.ว.อ. มาตรา ๑๕ ให้คำนิยามของคำว่า
กระบวนการพิจารณาไว้ว่า “กระบวนการใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้อันเกี่ยว
ด้วยคดีซึ่งได้กระทำไปโดยคู่ความในคดีนั้น หรือโดยศาลหรือตามคำสั่งของศาลไม่ว่าการ
นั้นจะเป็นโดยคู่ความฝ่ายใดทำต่อศาลหรือต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือศาลทำต่อคู่ความ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย และรวมถึงการส่งคำคู่ความและเอกสารอื่น ๆ ตามที่บัญญัติ
ไว้ในประมวลกฎหมายนี้” เมื่อคดีนี้ศาลสั่งให้คู่ความกำหนดวันนัดพิจารณาสืบพยานโจทก์
และนัดสืบพยานจำเลยที่ศูนย์นัดความและคู่ความได้ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ
ถือได้ว่ากระบวนการของคู่ความที่ตกลงกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความเป็นการกระทำตาม
คำสั่งศาลและเป็นการกำหนดวันนัดต่อศาลแล้ว ดังนั้น การกำหนดวันนัดที่ศูนย์นัดความ
จึงชอบด้วยกฎหมาย

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ